

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973)

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE

A R R E S T

Nr. 165.926 van 13 december 2006

G./A. 162.019/VI-16.939

G./A. 165.982/VI-17.001

In zake: **de vennootschap naar Duits recht REMS-WERK
CHRISTIAN FÖLL UND SÖHNE GMBH & CO. KG,**

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Catherine DAELEMANS en
Mr. Stéphanie QUINTART, advocaten,
Schumanplein nr. 9 bus 9,
1040 Brussel,

tegen:

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van
Economie, Energie, Buitenlandse Handel en
Wetenschapsbeleid,

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Patrick HOFSTRÖSSLER, Mr. Pierre DE BANDT
en Mr. Koen LEMMENS, advocaten,
Louizalaan nr. 99,
1050 Brussel.

--

DE RAAD VAN STATE, VIe KAMER,

Gezien het op 25 april 2005 ingediende verzoekschrift, waarbij de vennootschap naar Duits recht REMS-WERK CHRISTIAN FÖLL UND SÖHNE GMBH & CO. KG de nietigverklaring vordert van “artikel 1, 12/, van het koninklijk besluit van 13 december 2004 houdende bekrachtiging van Belgische normen uitgewerkt door het Belgisch Instituut voor Normalisatie (BIN), bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 24 februari 2005, voor zover daarbij de paragrafen 3.1.46 en 4.5.1.3.3.1. van de NBN-norm D 51-003 worden bekrachtigd” (G./A. 162.019/VI-16.939);

Gelet op arrest nr. 146.836 van 28 juni 2005, waarbij de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden handeling wordt bevolen;

Gezien het verzoek tot voortzetting van de procedure, ingediend door de verwerende partij;

Gezien het op 12 september 2005 ingediende verzoekschrift, waarbij de vennootschap naar Duits recht REMS-WERK CHRISTIAN FÖLL UND SÖHNE GMBH & CO. KG de nietigverklaring vordert van “artikel 1 van het koninklijk besluit van 3 juli 2005 houdende bekrachtiging van een Belgische norm uitgewerkt door het Belgisch Instituut voor Normalisatie (BIN), bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 14 juli 2005, voor zover daarbij de paragrafen 3.1.46 en 4.5.1.3.3.1. van de NBN-norm D 51-003/A1 worden bekrachtigd” (G./A. 165.982/VI-17.001);

Gelet op arrest nr. 151.782 van 28 november 2005, waarbij de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden handeling wordt gelast;

Gezien het verzoek tot voortzetting van de procedure, ingediend door de verwerende partij;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien de verslagen van de heer THIBAUT, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikkingen van 12 juni 2006, waarbij de neerlegging van de dossiers en de verslagen ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van de verslagen aan de partijen en gezien de laatste memoires;

Gelet op de beschikkingen van 17 november 2006, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaken voorkomen op de terechtzitting van 6 december 2006;

Gehoord het verslag van de heer NIHOUL, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. Catherine DAELEMANS, Mr. Stéphanie QUINTART en Mr. Alexander BÖHLKE, advocaten, die voor de verzoekende partij verschijnen, en van Mr. Pierre DE BANDT en Mr. Koen LEMMENS, advocaten, die voor de verwerende partij verschijnen;

Gehoord het eensluidend advies van de heer THIBAUT, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

I. VERKNOCHTHEID

Overwegende dat bij de beide beroepen dezelfde partijen tegenover elkaar staan en ze betrekking hebben op een technisch voorschrift en de wijziging daarvan; dat het in het belang is van een goede rechtsbedeling ze samen te voegen wegens de verknochtheid ervan;

II. IN FEITE

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van de beroepen:

1. De besluitwet van 20 september 1945 betreffende de normalisatie bepaalde, zoals ze gold toen de bestreden besluiten zijn genomen, het volgende:

“ Art. 1. Onder normalisatie in den zin van dit besluit, dient verstaan het geheel van technische specificatie-, éénheids- en vereenvoudigingsvoorschriften, betreffende:

- a) den vorm, de samenstelling, de afmetingen, de natuurlijke en scheikundige eigenschappen en de kwaliteit der producten en waren;
- b) de terminologie en de grafische voorstelling;
- c) de berekenings-, proef- en meetmethodes, en de gebruikswijzen.

Art. 2. De Koning mag alle nodige maatregelen nemen met het oog op de oprichting van een nationaal organisme voor normalisatie. Hij kan tot dat doel overgaan, hetzij door middel van de oprichting van een nieuw instituut, met de medewerking van bestaande organismen, hetzij door middel van officiële erkenning van een dezer.

Dit nationaal organisme heeft tot opdracht:

- 1/ de studie en het ter studie uitgeven van de normalisatie op alle gebieden;
- 2/ de centralisatie en samenordering der normalisatiewerken in België;
- 3/ de verspreiding in de betrokken middelen van de uitslagen dezer werken;

4/ de samenwerking, op het gebied der normalisatie, met gelijkaardige buitenlandse instellingen en de deelneming aan de werken der internationale normalisatieorganismen.

Art. 3. Bedoeld organisme wordt opgericht in den vorm van een vereniging zonder winstoogmerken, onderworpen aan de beschikkingen van de wet van 27 juni 1921, waarbij de rechtspersoonlijkheid aan de verenigingen zonder winstoogmerken en aan de instellingen van openbaar nut, behoudens de navolgende beschikkingen, verleend wordt.

Art. 4. De vereniging beoogt slechts het algemeen belang met uitsluiting van alle private belangen en van het particulier belang van één of meer nijverheids- of handelstakken.

(...)

Art. 8. De Koning benoemt bij de vereniging een afgevaardigde der regering en een adjunct-afgevaardigde.

De afgevaardigden hebben tot opdracht toezicht te houden op de naleving van de wet en van de statuten en op de vrijwaring van het algemeen belang. Zij beschikken over de nodige macht tot het uitoefenen hunner functies.

(...)

Art. 10. De door de vereniging vastgestelde normen kunnen door den Koning bekrachtigd worden.”

2. Overeenkomstig artikel 3 van de voornoemde besluitwet is bij besluit van de Regent van 31 maart 1946 het Belgisch Instituut voor Normalisatie opgericht, afgekort als BIN, in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk.

In het koninklijk besluit van 7 juli 1958 tot goedkeuring van de omwerking der statuten van het Belgisch Instituut voor Normalisatie stond onder meer het volgende:

“ Art. 2. De vereniging heeft tot opdracht :

- 1/ De studie of het ter studie uitgeven van de normalisatie op elk gebied;
- 2/ De centralisatie en samenordening van de normalisatiewerkzaamheden in België;
- 3/ De verspreiding in de betrokken middens van de uitslagen der werkzaamheden;
- 4/ De samenwerking, op het gebied van de normalisatie, met de gelijkaardige buitenlandse instellingen en de deelneming aan de werking van de internationale normalisatieorganismen;
- 5/ Ten slotte, door alle middelen en op de ruimste wijze, bij te dragen tot de vooruitgang en tot de praktische toepassing van de beginselen van de normalisatie of standaardisatie.

Art. 4. De vereniging telt werkende leden, buitengewone leden en ereleden. Alleen de werkende leden worden geacht leden te zijn, in de geest van de wet van 27 Juni 1921.

Art. 5. Zijn geroepen werkende leden te zijn, alle personen die administraties, openbare diensten, universitaire faculteiten, beroepsorganismen, groeperingen,

verenigingen of instellingen vertegenwoordigen welke bij de normalisatie belang hebben en die door de raad van beheer zullen zijn aanvaard, of nog deze organismen, groeperingen, verenigingen en instellingen zelf, in het geval dat zij van de rechtspersoonlijkheid genieten.

Art. 6. Zijn geroepen buitengewone leden te zijn, alle natuurlijke of rechtspersonen welke bij het werk van de normalisatie belang hebben en die door de raad van beheer zullen zijn aanvaard.

Art. 22. (...)

De raad van beheer mag comités oprichten, onder andere een comité voor internationale zaken, een comité voor het merk van overeenkomstigheid met de normen, een comité voor algemene kwesties en sectorencomités.”

3. De procedure die het BIN moet volgen om de normen die het openbaar maakt door de Koning te laten bekrachtigen is vastgesteld in het koninklijk besluit van 30 juli 1976 betreffende de bekrachtiging of de registratie van de door het Belgisch instituut voor normalisatie openbaar gemaakte normen. Dat besluit bepaalt het volgende:

“ Art. 1. § 1. De door het Belgisch instituut voor normalisatie (in het kort B.I.N.) openbaar gemaakte normen kunnen de vorm hebben van:

1. gehomologeerde normen,
2. geregistreerde normen.

§ 2. De beslissing de normen ter bekrachtiging voor te dragen of tot de registratie ervan over te gaan, wordt genomen door het Bestuurscomité van het B.I.N. op het voorstel van de commissie of de subcommissie die deze normen uitwerkte of onderzocht.

Art. 2. § 1. De teksten bestemd om door de Koning te worden bekrachtigd als norm worden vooreerst uitgewerkt in de vorm van een normontwerp door het B.I.N. of door de gespecialiseerde instellingen die met het B.I.N. medewerken. Zij zijn het resultaat van een eenparig akkoord in de bevoegde commissie of subcommissie die is samengesteld uit vertegenwoordigers van onder meer de producenten, de openbare besturen, de gebruikers, de universitaire, de wetenschappelijke, de technische en de handelsmiddelen die belang hebben bij de voor te bereiden norm.

§ 2. Het normontwerp maakt het voorwerp uit van een publiek onderzoek. Dit onderzoek wordt aangekondigd in het Belgisch Staatsblad en in de B.I.N.-Revue en kan tevens in technische en handelspublicaties worden vermeld.

§ 3. De definitieve tekst der normen wordt opgesteld door de bevoegde commissie en houdt, in de mate van het mogelijke, rekening met de in de loop van het publiek onderzoek uitgebrachte adviezen.

(...)

Art. 4. Het koninklijk besluit waarbij normen worden bekrachtigd of waarbij de bekrachtiging van normen wordt ingetrokken, wordt in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Art. 5. De Staat en alle publiekrechtelijke personen kunnen de naleving van de door de Koning bekrachtigde normen verplicht stellen in de besluiten, de bestuursakten en bestekken bij eenvoudige verwijzing naar de aanwijzer deze normen.

(...)

Art. 7. De Staat en de andere publiekrechtelijke personen, de privaatrechtelijke personen en de andere belanghebbenden beschouwen zowel de door de Koning bekrachtigde normen als de door het Belgisch Instituut geregistreerde normen als regels van goed vakmanschap; bovendien beschouwen deze personen wat betreft de producten, dat de vermelde normen in overeenstemming zijn met de stand van de wetenschappelijke en technische kennis, op het tijdstip waarop deze producten in het verkeer worden gebracht.”

4. De verzoekende partij is een commanditaire vennootschap naar Duits recht waarvan de beherend vennoot een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid is. Ze is een onderneming gespecialiseerd in de productie en vervaardiging van machines en werktuigen om buizen te bewerken, in het bijzonder voor sanitaire installateurs en verwarmingstechnici. Uit de stukken die ingediend zijn door de verzoekende partij blijkt dat ze 40% van haar omzet in België realiseert met persgereedschap. Binnen dat gereedschap moet een onderscheid gemaakt worden tussen “persklemmen”, die het afneembare gedeelte van het werktuig vormen, namelijk de bek, en de “persmachines”, die de basis van het werktuig vormen, die mechanisch kan zijn of uitgerust kan zijn met een motor. Voor het jaar 2004 bedraagt het omzetcijfer voor persklemmen 22,1% en dat van de persmachines 17,9%.

5. Artikel 48 van het koninklijk besluit van 28 juni 1971 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor gasdistributie door middel van leidingen bepaalt het volgende:

“ Bij de opening van de gasmeter, vergewist de gasverdelers zich van dat de binneninstallaties gasdicht zijn voor de verdelingsdruk. Bovendien zal de gasverdelers, in geval van een geheel of gedeeltelijk nieuwe installatie, van de installateur een bewijs eisen waaruit blijkt dat de installatie beantwoordt aan de voorschriften van de overeenkomende van kracht zijnde normen NBN.”

Vóór de inwerkingtreding van het bestreden koninklijk besluit van 13 december 2004 waarbij de NBN-norm D 51-003 (vierde uitgave) bekrachtigd wordt, waren de normen betreffende binnenleidingen voor aardgas en plaatsing van verbruikstoestellen vastgesteld in de derde uitgave van de NBN-norm D 51-003, die als opschrift had “Installaties voor brandbaar gas lichter dan lucht verdeeld door leidingen” en bekrachtigd was bij een koninklijk besluit van 25 oktober 1993,

bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 20 november 1993. In die derde uitgave was niets voorgeschreven omtrent persbewerkingen, zodat fitten en verbinden van gasleidingen door persing niet mogelijk was bij gebrek aan een BIN-norm voor dat procédé of voor het gebruik van die werktuigen.

6. In januari 2003 werkt het BIN een normontwerp uit met als nummer "NBN D 51-003" en als opschrift "Binneninstallaties voor aardgas en plaatsing van de verbruikstoestellen. Algemene bepalingen (4e uitgave)", het resultaat van de werkzaamheden van de commissie "B442 - Aardgas - Binneninstallaties".

In paragraaf 1.1. van het normontwerp wordt de werkingssfeer ervan als volgt gedefinieerd:

- “ 1.1. Deze norm bepaalt de algemene technische eisen en de eisen inzake veiligheid toepasselijk op:
- nieuwe binneninstallaties of nieuwe gedeelten van binneninstallaties gevoed door aardgas waarvan de hoogst toelaatbare bedrijfsdruk (MAOP) 100 mbar bedraagt en waarvan de nominale diameter van de leidingen kleiner is dan of gelijk aan DN 50;
 - de plaatsing en de inbedrijfstelling van de verbruikstoestellen;
 - de aansluiting van de binneninstallaties hierboven bepaald op de gasmeter.”

Paragraaf 3.1.42 gaat over het nominaal vermogen van de installaties, terwijl paragraaf 3.1.45 luidt als volgt:

- “ persfitting en toebehoren
fitting of toebehoren in koper uitgerust met een elastomeren O-ring die op een niet demonteerbare wijze op de buitenwand van de koperen buis samengedrukt wordt met behulp van een aangepast gereedschap waarvan de perscyclus geautomatiseerd is”.

In paragraaf 4.5.1.3.3.1. van de norm wordt onder het opschrift “Verbindingen met persfittings of toebehoren” het volgende bepaald:

- “ Algemeen

Tijdens het klemmen mag er zich geen abnormale pletting van de koperen buis voordoen.

De klemming moet echter voldoende zijn om de mechanische weerstand van de verbinding te waarborgen indien zij onderworpen wordt aan de statische en dynamische krachten die op de installatie kunnen inwerken bij normaal gebruik: buiging, wringing, rekking en trillingen.

Het klemgereedschap moet:

- a) zo ontworpen zijn dat een aan gang zijnde klembewerking op geen enkele wijze kan afgebroken worden;
- b) de gecontroleerde blijvende vervorming van de elementen verzekeren tijdens het klemmen;

- c) de installateur aangeven, met behulp van een auditief of visueel signaal, dat de klemoperatie correct verlopen is.

Na het klemmen moet op de persfitting een onuitwisbare aanduiding zichtbaar zijn (minstens alle 180°) die toelaat de gebruikte bek en het klemgereedschap te identificeren.”

7. Bij een bericht bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 7 februari 2003, tweede uitgave, start het BIN het openbaar onderzoek voor het voornoemde normontwerp. Dat onderzoek loopt af op 15 april 2003.

Tijdens het openbaar onderzoek worden door verschillende instellingen en ondernemingen opmerkingen gemaakt.

Zo wijst de vennootschap VIEGA BELGIUM het BIN op 21 maart 2003 op het volgende aangaande paragraaf 3.1.45 “wat de persmachines betreft: op het stuk van de technische benaming is het van belang te preciseren dat het gaat om een “elektro-hydraulische machine” in plaats van “gereedschap”; er bestaan immers handbediende persmachines, waarbij als energiebron mankracht wordt gebruikt (verveelvoudiging door middel van een hefboom). Deze persklemmen omvatten geen geautomatiseerde perscyclus, zelfs geen systeem voor controle van de persbewerking”. Een afschrift van haar brief wordt naar de Koninklijke Vereniging van Belgische Gasvaklieden gestuurd, hierna te noemen KVBG.

Op 15 april 2003 stelt de KVBG voor de definitie van aangepast gereedschap te vervolledigen door aan het einde van paragraaf 3.1.45 de woorden “met behulp van een elektro-hydraulisch persgereedschap” toe te voegen. Dat voorstel wordt op 31 juli 2003 goedgekeurd door de commissie B442. Die vereniging blijkt ook te hebben voorgesteld de identificatie van de bek mogelijk te maken, welk voorstel door de commissie B442 overgenomen zal worden op haar vergadering van 8 oktober 2003. Het administratief dossier bevat evenwel niet het schriftelijke voorstel van de KVBG met betrekking tot die aanpassingen, zodat de redenen daarvoor moeilijk kunnen worden achterhaald.

Uit de processtukken blijkt bovendien dat de verzoekende partij naar aanleiding daarvan geen opmerkingen heeft gemaakt.

Op 5 mei 2004 stelt de commissie B442 het normontwerp op, na de opmerkingen gemaakt tijdens het openbaar onderzoek.

8. In juli 2004 stelt het BIN de norm “NBN D 51-003 Binnenleidingen voor aardgas en plaatsing van de verbruikstoestellen - Algemene bepalingen (4e uitgave)” vast. De omstreden paragrafen ondergaan als wijzigingen een vernummering van de eerste paragraaf, die 3.1.46 wordt in plaats van 3.1.45, de vervanging in die paragraaf van de woorden “met behulp van een aangepast gereedschap” door de woorden “met behulp van een elektro-hydraulisch persgereedschap”, en, in het laatste lid van paragraaf 4.5.1.3.3.1, de schrapping van de woorden “en het klemgereedschap”.

9. Bij brief van haar raadsman van 11 augustus 2004 vordert de verzoekende partij, nadat ze haar specifieke situatie op de betrokken markt weer heeft uiteengezet, dat het BIN de voornoemde norm intrekt, waarbij ze stelt dat een aantal vereisten die bij die norm worden opgelegd, uit technisch oogpunt niet gerechtvaardigd zijn, maar bedoeld zijn om apparatuur van haar concurrenten te bevoordelen. Ze uit aldus kritiek op de verplichting om gereedschap met geautomatiseerde perscyclus te gebruiken, wat een vals veiligheidsgevoel zou geven, te ingewikkeld zou zijn om op een bouwlocatie te gebruiken en te duur is; ze breidt die kritiek uit tot de voorwaarde van een visueel of akoestisch signaal en zet uiteen dat de verplichting om de persfitting te markeren geenszins gewettigd is, tenzij om concurrentie te verhinderen en de fabrikant in staat te stellen hogere prijzen te vragen.

10. Op 14 september 2004 komt de commissie B442 bijeen in aanwezigheid van twee vertegenwoordigers van de verzoekende partij, om haar grieven te horen. Uit de “notulen” van die vergadering blijkt dat de opmerkingen van de verzoekende partij opgetekend zijn, maar daarop geen antwoord is gegeven.

11. Op 18 oktober 2004 stuurt het BIN een lijst van normen die het ter bekrachtiging voorstelt, waaronder de norm NBN 51-003 (4^e uitgave), voor voorafgaand advies naar de regeringscommissaris, in de vorm van een voorontwerp van koninklijk besluit.

12. Op 28 oktober 2004 vergaderen de vertegenwoordigers van de verzoekende partij, het BIN en vertegenwoordigers van de verwerende partij weer. Er zijn van die vergadering geen notulen gemaakt. Uit de brief van 29 oktober 2004 van de raadsman van de verzoekende partij aan het BIN blijkt dat ze haar verzet tegen de betwiste norm herhaald heeft en ze drie zaken heeft gevraagd: dat haar de tekst wordt bezorgd van een addendum bij de NBN-norm

D 51-003, die in voorbereiding zou zijn; dat de verzoekende partij zou kunnen deelnemen aan de volgende vergadering van de technische commissie; dat haar de samenstelling van de technische commissie wordt meegedeeld en ze de mogelijkheid krijgt daarvan lid te worden.

13. Nadat de diensten van de verwerende partij op 5 november 2004 akkoord gegaan zijn met het ontwerp van bekrachtiging, stuurt het BIN ze op 16 november 2004 de tekst van het ontwerp van koninklijk besluit tot bekrachtiging van verschillende normen, waaronder de NBN-norm D 51-003 (vierde uitgave).

14. Op 13 december 2004 ondertekent de Koning het besluit houdende bekrachtiging van Belgische normen uitgewerkt door het BIN. In artikel 1, 12/, van dat besluit wordt de voornoemde norm “NBN D 51-003 (vierde uitgave)” bekrachtigd. Die nieuwe norm maakt het voortaan mogelijk om, onder bepaalde voorwaarden, gebruik te maken van persing voor de installaties die erin worden genoemd, en opent dus voor persgereedschap de weg naar een nieuwe markt, die van de gasleidingen.

In paragraaf 3.1.46 ervan staat meer bepaald het volgende:

“ Persfitting en toebehoren

Fitting of toebehoren in koper uitgerust met een elastomeren O-ring die op een niet demonteerbare wijze op de buitenwand van de koperen buis samengedrukt wordt met behulp van een elektro-hydraulisch persgereedschap waarvan de perscyclus geautomatiseerd is.”

In paragraaf 4.5.1.3.3.1, staat onder het opschrift “Verbindingen met persfittings of toebehoren” het volgende:

“ Algemeen

Tijdens het klemmen mag er zich geen abnormale pletting van de koperen buis voordoen.

De klemming moet echter voldoende zijn om de mechanische weerstand van de verbinding te waarborgen indien zij onderworpen wordt aan de statische en dynamische krachten die op de installatie kunnen inwerken bij normaal gebruik: buiging, wringing, rekking en trillingen.

Het klemgereedschap moet:

- a) zo ontworpen zijn dat een aan gang zijnde klembewerking op geen enkele wijze kan afgebroken worden;
- b) de gecontroleerde blijvende vervorming van de elementen verzekeren tijdens het klemmen;
- c) de installateur aangeven, met behulp van een auditief of visueel signaal, dat de klemoperatie correct verlopen is.

Na het klemmen moet op de persfitting een onuitwisbare aanduiding zichtbaar zijn (minstens alle 180°) die toelaat de gebruikte bek te identificeren.”

Dat koninklijk besluit wordt op 24 februari 2005 bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en treedt diezelfde dag in werking.

Artikel 1, 12°, vormt, voor zover daarbij de voornoemde paragrafen 3.1.46 en 4.5.1.3.3.1 bekrachtigd worden, de handeling die bestreden wordt met het beroep G./A.162.019/VI-16.939; de tenuitvoerlegging daarvan is geschorst bij arrest nr. 146.836 van 28 juni 2005.

15. Op 19 januari 2005 stuurt het BIN de raadsman van de verzoekende partij een brief waarin verslag wordt gedaan over wat gezegd is tijdens twee vergaderingen van de technische commissie B442, respectievelijk van 23 november en 13 december 2004, waarop de grieven genoemd in de voornoemde brief van 29 oktober 2004 onderzocht zijn; het BIN legt evenwel geen notulen over van die vergaderingen.

Het BIN bezorgt de verzoekende partij in hoofdzaak een ontwerp van wijzigingen van de NBN-norm D 51-003 met de vermelding dat over dat ontwerp “een openbaar onderzoek zal worden gehouden”. Hieruit blijkt het volgende:

- voor paragraaf 3.1.46 van de norm wordt een nieuwe definitie van “persfitting en toebehoren” voorgesteld, namelijk: “fitting of toebehoren in koper uitgerust met een elastomeren O-ring die op een niet demonteerbare wijze op de buitenwand van de koperen buis samengedrukt wordt met behulp van een elektro-hydraulisch persgereedschap of elektromechanisch persgereedschap waarvan de persbek aangepast is aan het profiel van de te persen fitting of toebehoren”, waardoor de verwijzing naar een geautomatiseerde perscyclus geschrapt wordt;
- voor paragraaf 4.5.1.3.3.1, dat het derde en het vierde lid door de volgende bepalingen worden vervangen:
 - “ Het persen zelf moet:
 - a) de gecontroleerde blijvende vervorming van de elementen verzekeren bij het persen; de uitgevoerde persing dient conform te zijn aan de voorschriften van de fabrikant van de persfitting;
 - b) met een perscyclus uitgevoerd worden die niet kan onderbroken worden voor zijn voleindiging, uitgezonderd een eventuele noodstop.”

16. In februari 2005 stelt het BIN het gewijzigde normontwerp vast met als opschrift “NBN D 51-003/A1”, waarin de wijzigingen aangekondigd in de voornoemde brief van 19 januari 2005 opgenomen zijn.

17. Op 15 februari 2005 wordt in het Belgisch Staatsblad het bericht van openbaar onderzoek dienaangaande bekendgemaakt, dat plaatsvindt van 15 februari 2005 tot 15 maart 2005.

In het kader van dat openbaar onderzoek verklaart de raadsman van de verzoekende partij op 14 maart 2005 aan het BIN dat het verbod om een handbediende persklem te gebruiken problemen blijft stellen, dat verslagen over een expertise door een controle-instantie (TÜV) bevestigen dat het persgereedschap van de verzoekende partij “geschikt is om feilloze en conforme persbewerkingen uit te voeren”, dat het verzoek in paragraaf 4.5.1.3.3.1, a), tweede deel van de zin, om bij montage-instructies de voorschriften van de fabrikant van de persfitting te voegen, technisch gezien niet nodig is, dat de verplichting om de persbewerking volgens een cyclus uit te voeren die niet onderbroken kan worden, uit technisch oogpunt vraagtekens doet rijzen, aangezien het voor de installateur, gezien de snelheid van de verrichting, onmogelijk is de visu te controleren dat de klem volledig gesloten is in geval van een cyclus die niet voor de voleindiging onderbroken wordt, en risico’s met zich meebrengt vermits persfittings meestal aangebracht worden op moeilijk bereikbare plaatsen, en dat dit soort toestellen, naast andere nadelen, “hoge aankoopkosten” met zich meebrengen en een “ingewikkelde techniek, die slechts gedeeltelijk aangepast is aan de bouw, doordat de hydraulische olie stroperig wordt bij negatieve temperaturen”, ongerekend de “hoge kostprijs van het onderhoud van de toestellen”.

18. Op 21 april 2005 onderzoekt de commissie B442 de opmerkingen die ze ter gelegenheid van het openbaar onderzoek ontvangen heeft en stelt ze het gewijzigde normontwerp vast (addendum nr. 1).

De ontworpen paragrafen 3.1.46 en 4.5.1.3.3.1 ondergaan als enige wijziging de toevoeging van de woorden “bij het sluiten” in de derde alinea, b), van paragraaf 4.5.1.3.3.1, die voortaan luidt als volgt: “b) met een perscyclus uitgevoerd worden die *bij het sluiten* niet kan onderbroken worden voor zijn voleindiging, uitgezonderd een eventuele noodstop.”

19. Op 2 mei 2005 antwoordt het BIN op de voornoemde brief van 14 maart 2005 van de raadsman van de verzoekende partij; daarbij zet het, wat betreft het uitsluitende gebruik van een elektro-hydraulische of elektromechanische pers, in hoofdzaak uiteen dat “handbediende persen niet in aanmerking komen om veiligheidsredenen. Alleen een elektro-hydraulisch of elektromechanisch werktuig biedt alle waarborgen inzake constante kracht, telkens opnieuw, bij het persproces en zorgt ervoor dat het verbindingsproces telkens in dezelfde omstandigheden kan geschieden”, een standpunt dat ook blijkt uit twee “standaarden”, namelijk de prEN1775, in februari 2004 vastgesteld door het CEN en de CCH 2004-02, op 12 november 2004 vastgesteld door de Association française du gaz, dat verwezen wordt naar de persbewerking en niet naar het persgereedschap, “het persen van buizen (is immers) een systeem dat volgens een principe van “verticale integratie” benaderd moet worden, dat wil zeggen dat de buizen, fittings, de persmachine en de bekken daarvan, alsook de werkwijze bij het persen een coherent geheel vormen. Alleen die cohesie zorgt ervoor dat een verbinding correct uitgevoerd kan worden”, een standpunt dat terug te vinden is in dezelfde standaarden als die welke hierboven genoemd zijn, en in een derde standaard, dat wat betreft de verplichting dat de persbewerking uitgevoerd moet worden volgens een cyclus die niet onderbroken kan worden, “de leden van de commissie B 442 ervan overtuigd zijn dat een geautomatiseerde cyclus die niet onderbroken kan worden de beste waarborgen biedt om in de concrete werkomstandigheden op een bouwlocatie een correcte persing te verrichten”, een standpunt dat terug te vinden is in dezelfde standaarden als die welke hierboven zijn genoemd, dat “niet alle montage-instructies van de fabrikanten een de visu-controle door de installateur voorschrijven om na te gaan of de persklem volledig gesloten is” en “sommige toestellen het einde van de cyclus aangeven met een geluidssignaal of een visueel signaal”, en ten slotte dat “de prijzen voor de aankoop en het onderhoud van de machines niet tot de bevoegdheid van een normalisatiecommissie behoren”.

Met betrekking tot de voornoemde wijziging aangebracht in b), preciseert het BIN dat “de cyclus waarvan sprake in punt b) van § 4.5.1.3.3.1 (...) de sluitcyclus is van het toestel. Het gaat niet om de cyclus openen-sluiten die u in uw brief beschrijft. Om alle verwarring terzake te voorkomen wordt de tekst van addendum 1 (...) gewijzigd door de woorden “bij het sluiten” toe te voegen.

20. In juni 2005 bepaalt het BIN de norm “NBN D 51-003/A1 (4e uitgave) Binneninstallaties voor aardgas en plaatsing van de verbruikstoestellen.

Algemene bepalingen”. De omstreden paragrafen zijn dezelfde als die welke op 21 april 2005 door de commissie B442 in aanmerking zijn genomen.

21. Op 13 juni 2005 vraagt het BIN de regeringscommissarissen het vereiste advies uit te brengen aangaande het ontwerp van addendum bij de norm D 51-003, waarbij het stelt dat “de opmerkingen die tijdens het openbaar onderzoek ontvangen zijn, vóór de publicatie van dit addendum zoveel mogelijk door de normalisatiecommissie onderzocht zijn en in aanmerking zijn genomen”.

22. Op 15 juni 2005 keurt de plaatsvervangende regeringscommissaris het addendum goed.

23. Op 3 juli 2005 ondertekent de Koning het besluit houdende bekrachtiging van een Belgische norm uitgewerkt door het Belgisch Instituut voor Normalisatie (BIN). Dat besluit bekrachtigt, in artikel 1 ervan, norm NBN D 51.003/A1 en treedt in werking de dag waarop het is bekendgemaakt, namelijk op 14 juli 2005.

Voor zover deze bepaling de paragrafen 3.1.46 en 4.5.1.3.3.1 van de norm NBN D 51.003/A1 bekrachtigt, vormt ze de handeling die bestreden wordt met het beroep G./A. 165.982/VI-17.001; de tenuitvoerlegging daarvan is geschorst bij arrest nr. 151.782 van 28 november 2005.

III. IN RECHTE

Overwegende dat de auditeur-rapporteur ambtshalve een middel opwerpt aangaande de bevoegdheid van het orgaan van het BIN voor het bekrachtigingsproces van de omstreden normen; dat de auditeur-rapporteur uiteenzet dat “uit geen van de stukken van het administratief dossier blijkt dat het Bestuurscomité besloten zou hebben de normen, waarvan de definitieve versie is opgemaakt door de commissie B442, ter bekrachtiging voor te leggen”, terwijl “uit de opmaak van de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 30 juli 1976 volgt dat de Koning een norm pas kan bekrachtigen wanneer Hij geadieerd is omtrent een voorstel van het Bestuurscomité. Het gaat om een substantieel vormvoorschrift dat, aangezien het de bevoegdheid van de steller van de bestreden handeling bepaalt, de openbare orde raakt.”;

Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memories in de eerste plaats opwerpt dat het middel onontvankelijk is, aangezien het niet van openbare orde is; dat ze aanvoert dat het Bestuurscomité niet het enige orgaan is dat rechtmatig een voorstel tot bekrachtiging kan verzenden aan de Koning nadat het genoemde Comité in die zin een beslissing heeft genomen, en dat, zelfs indien dat het geval zou zijn, dat voorstel in geen geval gelijkgesteld zou kunnen worden met een wezenlijk vormvoorschrift, aangezien het “in geen geval de bevoegdheid van het BIN raakt, of nog, de bevoegdheid van de verwerende partij, en nog minder de wezenlijke belangen ervan, noch die van de gemeenschap”; dat ze voorts uiteenzet dat het BIN de procedure vastgelegd in het koninklijk besluit van 30 juli 1976 in acht heeft genomen, dat de beslissingen om elk van de twee omstreden normen ter bekrachtiging voor te leggen genomen zijn door het Bestuurscomité van het BIN in het kader van de schriftelijke procedure die algemeen gangbaar is voor dat soort beslissingen, namelijk het versturen, respectievelijk op 12 juli 2004 en 2 juni 2005, naar alle leden van het Bestuurscomité van een e-mail waarbij het voorstel van beslissing was gevoegd en waarin stond dat, “indien er voor die datum (respectievelijk 29 juli 2004 en 10 juni 2005) geen bezwaar ter kennis is gebracht, het BIN akte zal nemen van de unanieme instemming van het Comité met de gedane voorstellen” en dat, daar geen enkel lid van het Bestuurscomité voorbehoud heeft gemaakt bij die voorstellen, het BIN heeft opgetekend dat zijn Bestuurscomité respectievelijk op 29 juli 2004 en 10 juni 2005 unaniem heeft besloten elk van de twee omstreden normen ter bekrachtiging voor te leggen;

Overwegende dat uit artikel 1, §2, van het voornoemde koninklijk besluit van 30 juli 1976 blijkt dat “de beslissing de normen ter bekrachtiging voor te dragen of tot de registratie ervan over te gaan, (...) genomen (wordt) door het Bestuurscomité van het B.I.N. op het voorstel van de commissie of de subcommissie die deze normen uitwerkte of onderzocht”; dat luidens artikel 4 van hetzelfde besluit “het koninklijk besluit waarbij normen worden bekrachtigd of waarbij de bekrachtiging van normen wordt ingetrokken, (...) in het Belgisch Staatsblad (wordt) bekendgemaakt”; dat daaruit volgt dat de bekrachtiging van een norm, die de vorm aanneemt van een koninklijk besluit, afhangt van een beslissing in die zin van het bevoegde orgaan van het BIN, namelijk zijn Bestuurscomité; dat dit handelend optreden essentieel en fundamenteel is in het normalisatieproces dat, zoals blijkt uit de taken die aan het BIN zijn toevertrouwd en uit de procedures die terzake zijn vastgesteld, plaatsvindt binnen en via de nationale instelling voor normalisatie die het BIN is, waarbij de werkzaamheden in verband met het technische aspect van

normalisatie een zaak zijn van de belanghebbende kringen; dat het middel waarbij gewezen wordt op de ontstentenis van een beslissing van het Bestuurscomité van het BIN, betrekking heeft op een substantieel vormvereiste, dat bepalend is voor de bevoegdheid van de steller van de handeling en bijgevolg de openbare orde raakt; dat het middel ambtshalve kan worden opgeworpen;

Overwegende dat het nationaal organisme voor normalisatie luidens artikel 3 van de voornoemde besluitwet van 20 september 1945 “(...) opgericht (wordt) in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerken, onderworpen aan de beschikkingen van de wet van 27 juni 1921, waarbij de rechtspersoonlijkheid aan de verenigingen zonder winstoogmerken en aan de instellingen van openbaar nut, behoudens de navolgende beschikkingen, verleend wordt”; dat het BIN overeenkomstig artikel 3 van de voornoemde besluitwet van 20 september 1945 opgericht is in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk bij het besluit van de Regent van 31 maart 1946; dat het BIN in de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut opgenomen is als instelling van categorie B; dat in de statuten van het BIN, goedgekeurd bij de koninklijk besluiten van 7 juli 1958, 13 mei 1969 en 10 april 1973 het volgende stond:

- in de aanhef: “de vereniging is onderworpen aan de wet van 27 juni 1921 op de verenigingen zonder winstoogmerk, aan de besluitwet van 20 september 1945 betreffende de normalisatie en aan de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut”;
 - wat het beheer van de instelling betreft:
- “ Art. 18. De algemene vergadering kiest een voorzitter, een eerste-ondervoorzitter, ondervoorzitters en ten minste zestien andere beheerders, die de raad van beheer vormen.

Art. 19. De raad van beheer heeft tot taak de activiteit van de vereniging te leiden.

Art. 20. De raad van beheer heeft de meest uitgebreide machten voor het besturen en het beheren van de vereniging. Hij kan namelijk, zonder dat deze opsomming beperkend is en onverminderd elke andere macht voortspruitend uit de wet of uit de statuten, alle akten en alle overeenkomsten sluiten en verlijden, dadingen aangaan, geschillen aan scheidsrechters onderwerpen, alle roerende en onroerende goederen aankopen, ruilen, verkopen, onroerende goederen of onroerende zakelijke rechten hypothekeken, leningen aangaan, obligaties uitgeven met hypothecaire of andere waarborgen, het beding van dadelijke uitwinning bepalen, handlichting geven van alle ambtshalve of andere

inschrijvingen, al of niet met betaling, of er van vrijstellen, huurcontracten van alle duur sluiten, alle legaten, toelagen, giften en transferten ontvangen, alle zakelijke rechten en alle ontbindende vorderingen verzaken, alle bijzondere machten overdragen aan mandatarissen van zijn keus.

Hij benoemt en ontslaat het personeel van de vereniging en bepaalt de titels, machten en bevoegdheden ervan. Hij maakt de huishoudelijke reglementen op en keurt deze van de studiecommissies goed.

De raad van beheer komt bijeen op uitnodiging van zijn voorzitter of op verzoek van ten minste één vierde van zijn leden. Hij zetelt ten minste eenmaal per semester.

Art. 21. De akten die de vereniging verbinden, andere dan die van het lopend of dagelijks beheer, worden behoudens bijzondere delegaties van de raad van beheer, ondertekend door twee leden van de raad van beheer.

De ondertekenaars moeten ten opzichte van derden geen bewijs leveren van een voorafgaande beraadslaging van de raad van beheer.

De courante briefwisseling en de akten van het dagelijks bestuur zullen door de directeur-generaal of door de personen die hiertoe bij delegatie van de raad zijn aangeduid, mogen worden ondertekend.

Art. 22. De raad van beheer vormt een bestuurscomité, bestaande uit zes tot achttien leden, gelast tijdens de tussenruimte verlopend tussen de vergaderingen, en behoudens bekrachtiging indien nodig, de beslissingen te treffen nodig voor de goede gang van de vereniging.

De raad van beheer mag comités oprichten, onder andere een comité voor internationale zaken, een comité voor het merk van overeenkomstigheid met de normen, een comité voor algemene kwesties en sectorencomités.

Art. 23. De leden van de raad van beheer en de leden van het bestuurscomité worden benoemd voor drie jaar en zijn herkiesbaar.

Bij uitzondering worden de door algemene statutaire vergadering van 16 januari 1973 benoemde leden voor een, twee of drie jaar benoemd, de duur van hun mandaat wordt bij loting vastgesteld.

De duur van het mandaat der leden van de verantwoordelijke organen, opgenomen in het tweede lid van artikel 22, wordt door de interne reglementen van deze organen vastgesteld, onder voorbehoud van goedkeuring door de raad van beheer.”

Overwegende dat de verwerende partij geen stukken overlegt waaruit blijkt dat het Bestuurscomité van het BIN vergaderingen heeft gehouden waarop de beslissingen om de omstreden normen ter bekrachtiging voor te leggen besproken en aangenomen zouden zijn, net zo min als de notulen van die vergaderingen; dat de verwerende partij als bewijs voor het nemen van zulke beslissingen verwijst naar e-mails die verstuurd zijn en naar het uitblijven van enige reactie van de leden van het Bestuurscomité binnen de vermelde termijnen; dat noch

in de wet van 27 juni 1921, noch in de wet van 16 maart 1954, noch in de statuten van het BIN staat dat beslissingen van het Bestuurscomité op die wijze rechtsgeldig genomen kunnen worden; dat dat des te meer geldt daar het Bestuurscomité een collegiaal orgaan is, wat behoudens een andersluidende regel onderstelt dat vergaderingen worden gehouden tijdens welke de te nemen beslissingen worden besproken en genomen, en een emanatie is van de raad van beheer van het BIN, die luidens het voornoemde artikel 20, derde lid, van de statuten ertoe gehouden is regelmatig te vergaderen; dat het middel gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De zaken ingeschreven onder de nrs. G./A. 162.019/VI-16.939 en G./A.165.982/VI-17.001 worden samengevoegd.

Artikel 2.

Vernietigd worden:

- artikel 1, 12/, van het koninklijk besluit van 13 december 2004 houdende bekrachtiging van Belgische normen uitgewerkt door het Belgisch Instituut voor Normalisatie (BIN), bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 24 februari 2005, voor zover daarbij de paragrafen 3.1.46 en 4.5.1.3.3.1. van de NBN-norm D 51-003 worden bekrachtigd;
- artikel 1 van het koninklijk besluit van 3 juli 2005 houdende bekrachtiging van een Belgische norm uitgewerkt door het Belgisch Instituut voor Normalisatie (BIN), bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 14 juli 2005, voor zover daarbij de paragrafen 3.1.46 en 4.5.1.3.3.1. van de NBN-norm D 51-003/A1 worden bekrachtigd.

Artikel 3.

Dit arrest wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Artikel 4.

De kosten, bepaald op 700 euro, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de VIe kamer, op dertien december tweeduizend zes door:

Mevr.	WILLOT-THOMAS	kamervoorzitter,
de HH.	LEWALLE,	staatsraad,
	NIHOUL,	staatsraad,
Mevr.	SCHMITZ,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

V. SCHMITZ

M.-L. WILLOT-THOMAS

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.